

Opfordringen til Had.

Det kan sikkert være af Interesse for Kvinder i de neutrale Lande at erfare lidt om, hvorledes Kvinder i de krigsførende Lande ser paa Krigen og dens revolutionerende Indvirkning paa Menneskenes Følelsesliv og Tænkesæt; vi gengiver derfor her en Artikel af Dr. Lucia Morarwitz i Kvindebladet „Die Frauenfrage“ for 16. Januar. Selv om den er skreven ud fra et ensidig tysk Standpunkt, viser den os dog en Kvinde, som har bevaret sin Retsfølelse uberørt af al national Fanatisme.

„Der har i længere Tid i Pressen vist sig en Fremtoning, som det bør være os Kvinder en moralsk Pligt at træde op imod, og det er den snart her, snart der, snart i den ene og snart i den anden Form, altid lydeligere og tydeligere fremsatte Opfordring til Had. I Krigens første Dage indaandede vi den herligste Bjergluft, berusede os i de ædleste Følelser — den Gang da den højeste Fare var over os. Skal vi da nu som Sejrherre i Vest og Øst stige ned i de mørke Dale, hvor Hadet dyrker sine hæslelige, giftige Blomster? Skal det lykkes denne allerede ret betænkelige Hadtilbøjelighed at gennemtrænge os og ophidse os, saa kunde den Tid komme, hvor man ovenikøbet priste Hadet som en Nationaldyd og proklamerede det som en Nationalpligt. Men det maa aldrig skel!

Ganske sikkert er Hadet en nødvendig Følelse paa Kamppladsen. Derom kan næppe disputeres. — — — Uden Had og Forbitrelse mod Fjenden stormer man ikke hans Batterier.

Lad os derfor fremdeles lade Hadet rase der, hvor det er paa sin Plads: Paa Slagmarken, eller bedre udtrykt: I Kampen! Men der indfinder det sig ganske af sig selv allerede ved første Skud; ingen behøver først at præke det.

Men hvad skal vi med Hadet herhjemme i Fædrelandet? Skal det være Hadet, som lærer Modern at give slip paa sin Søn, og Bruden at give slip paa sin Elskede?

Herpaa kan vi med Stolthed svare: Nej. Vi Kvinder har ikke

Brug for Hadet, lige saa lidt som den Kriger, der drager ud, behøver denne Spore. Glade drager Soldaterne ud til Kampen i Begejstring, ikke af Had til Fjenden, men af Kærlighed til Fædrelandet, og for manges Vedkommende vel ogsaa af Kærlighed til Kampen selv.

Hvad positive Ofre angaar, har vi sandelig ikke Brug for Hadet herhjemme. Men medens der paa den ene Side ikke stilles Hadet den Opgave at udløse uundværlige Kræfter og paakalde usædvanlige Ofre, som uden det vilde udeblive, saa formaar paa den anden Side Hadet at anstifte store Ulykker. De eneste Genstande, som det her kan rette sig imod, er fangne og saarede! Men kan eller bør Hadet mod disse være en Pligt? En tusindaarig Lov byder Skaansel og Medlidenhed overfor den afvæbnede Fjende. Man skulde tro, at denne moralske Lov i den lange mellemiggende Tid havde slaaet Rødder i os som noget selvforstaaeligt. Men i Stedet for faar man det Indtryk, at det modsatte er Tilfældet, og at i denne store Folkekrig Ridderligheden saa godt som er sat ud af Virksomhed. Og dog er den i Dag og alle Dage overfor den afvæbnede Modstander en Pligt, som Nationens Ære byder. Ingen skulde i vore Dage turde vove at glemme dette. Men sker det alligevel, saa bør vi Kvinder rejse en lydelig Protest derimod.

Man tror virkelig ikke sine egne Øjne, naar man læser, at Breve med Spørgsmaal som: Hvorfor de fængslede, nærmeste Slægtninge af Churchill og Delcassé ikke blev dræbte, at saadanne Breve alle for Alvor blev besvarede af den tyske Presses mest ansete Organer; eller naar man læser, at et af de mest udbredte bajerske Blade forarges over, at de fangne engelske Officerer kører paa anden Klasse. I en Artikel, underskrevet F. v. Q., finder Forfatteren, at „ganske vist kan Hadet mod England ikke flamme hedt nok i tyske Hjerter“, men at et ikke mindre Had bør herske imod Frankrig: „Det skal faa det at føle i fuldt Maal.“ — For kort Tid siden saas i Dagbla-

dene et Uddrag af en Artikel, som havde staaet i „Tyske Juristers Tidende“ med det virkningsfulde Motto: „Vi gengælder Krig med Krig, Blod med Blod, Tvang med Tvang! Svar Frankrig det;“ hvilket betyder, at den nuværende Krig befrier Tyskerne for deres Retspligter overfor Fjenden. Forfatteren har med sin videnskabelige Fremstilling vel noget andet for Øje end det, Læseren og den juridisk ukyndige vil læse sig til af Uddraget. Men den Mening, han offentlig forsvarer som noget, der forstaar sig af sig selv, at „vore Fjenders Holdning gør det pinligt og umuligt for en Tysker at opfylde retslige Forpligtelser overfor en fjendtlig Udlænding“ vil være af den værste og farligste Virkning i Lægmandskredse og især i disse. I Heidelbergs Lazaretter maatte der en saa mægtig Personlighed til som Max Weber for at sætte igennem, at de franske saarede fik Bøger at læse. I D.....'s Lazaretter fandtes ikke en saadan Personlighed, og det blev derfor nægtet de franske saarede at faa denne for Helbredelsen saa nødvendige Adspredelse. Ved den første Fangetransport hændte det enkelte Steder, at nogle Kvinder gav deres Medfølelse et lidt overdrevent Udtryk. Hele Pressen dadlede dem i de skarpeste Udtryk. Og dog var deres Optræden kun dadelværdig, fordi den var overdreven, og det er ikke disse Kvinder, som har forraadt tysk Tænkemaade, men de Mennesker, som nu vil ophidse os til en hadefuld Gengældelsesmoral.

Kan være, at det ligger i det siden Aaret 70 forandrede Forhold, at de fangne ikke som dengang tør gaa frit omkring og ikke mere fredelig bliver anbragt hos gæstfri Borgere, men bliver indesluttet i Fangelejre paa sparsom Kost. Spionfaren og maaske det vanskelige Ernæringsspørgsmaal kan begrunde og retfærdiggøre denne Foranstaltning, men man burde ikke gaa saa vidt, at Manglen og Afsavnene ikke skyldtes nogen saglig Nødvendighed, men kun var begrundet i Uvilje. Gengældelse som en Repressalie for Tyskernes daarlige Behandling i Udlandet vilde være et betænkeligt Middel. Vi vilde ikke ved Fredssammenslutninger dermed synke ned til vore Fjenders Standpunkt. Hvorfor